

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 40

1 september 1980

No. 9

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

INHOUD: A. VAN FRANKENHUYZEN, Een lokstof zonder terpinylacetaat voor *Synanthedon myopaeformis* (Borkhausen) (Lep., Sesiidae) (p. 129). — T. H. P. VAN HUIZEN, Why not use window traps for collecting Coleoptera and other flying insects? (p. 131). — B. VAN AARTSEN, Een nieuwe wapenvlieg voor de Nederlandse fauna (Diptera, Stratiomyidae) (p. 132). — H. H. EVENHUIS, Het voorkomen van *Hydrotaea irritans* (Fallén) in Nederland en haar rol als overbrenger van zomerwrang (zomermastitis) bij runderen (Dipt., Muscidae) (p. 133). — JEAN BELLE, A new species of *Epigomphus* from Guatemala (Odonata: Gomphidae) (p. 136). — ULRIKE ASPÖCK und HORST ASPÖCK, *Inocellia sinensis* Navás, 1936: Redeskriptie und systematische Stellung (Neuropteroidea, Raphidioptera, Inocelliidae) (p. 139). — B. J. LEMPKE, *Pyrausta rectefascialis* Toll: twee correcties (Lep., Pyralidae) (p. 142). — Literatuur (p. 130: W. N. ELLIS; p. 130, 143: B. J. LEMPKE; p. 143: J. KRIKKEN; p. 144: P. J. DEN BOER); — Korte mededelingen (p. 135: Personalia; p. 138: B. VAN AARTSEN, Nieuwe aanwinsten voor de bibliotheek; p. 141: B. J. LEMPKE).

Een lokstof zonder terpinylacetaat voor *Synanthedon myopaeformis* (Borkhausen) (Lep., Sesiidae)

door

A. VAN FRANKENHUYZEN

Plantenziektenkundige Dienst (afd. Boomkwekerij- en Fruitgewassen) Wageningen

ABSTRACT. — A bait without terpinylacetate for *Synanthedon myopaeformis* (Borkhausen). A bait not containing terpinylacetate was successfully used for trapping adults. According to a Swiss receipt the bait consisted of 90% water and 10% of a mixture of 17 parts of concentrated apple juice, 2 parts of molasse and 1 part of acetic acid. The catches with this bait were as successful as with baits containing terpinylacetate, which compound is difficult to obtain in small quantities. Moreover terpinylacetate must float on the bait what causes practical problems. In both baits, however, gums can be formed by micro-organisms. This is most likely caused by pollution during their use in the orchard.

In 1978 is door ons geëxperimenteerd met een lokmethode voor *Synanthedon myopaeformis*. Er werd daarbij met succes gebruik gemaakt van een lokstof, bestaande uit wijn en suikerwater, waarop een drijvertje met een paar druppels terpinylacetaat ($C_{12}H_{20}O_2$). Deze methode is uitvoerig beschreven in Ent. Ber. (Van Frankenhuyzen & T. Wijnen, 1979). In 1979 is vanwege de moeilijke verkrijgbaarheid van terpinylacetaat een andere lokstof beproefd, waarmee in Zwitserland goede resultaten waren verkregen (Voerman, 1979; Charmillot *et al.* 1978). De samenstelling van deze vloeistof werd echter niet vermeld. Nadere informatie bij de auteurs leerde, dat deze bestond uit 90% water en 10% van een mengsel, dat 17 delen geconcentreerd appelsap („Appeldixap”), 2 delen melasse en 1 deel azijnzuur bevatte. Deze lokstof werd in de door ons gebruikte val op twee plaatsen in ons land vergeleken met het eerder gebruikte wijn-suikerwatermengsel met terpinylacetaat.

In een boomgaard waar zeer veel vlinders aanwezig waren, zijn met het Zwitserse mengsel in juni, juli en augustus 1979 in 2 vallen 576 vlinders gevangen, terwijl een tweetal vallen met de door ons ook in 1978 gebruikte lokstof mét terpinylacetaat in dezelfde periode 456 vlinders opleverden. In een andere boomgaard met geringe aantasting — waar de vangsten dan ook beduidend minder waren — werd met de lokstof mét terpinylacetaat daarentegen een iets groter aantal vlinders gevangen (resp. 159 en 142 vlinders). Door de „Zwitserse” lokstof werden evenveel of zelfs meer wijfjes gevangen dan met de lokstof mét terpinylacetaat. De „Zwitserse” lokstof in de door ons gebruikte emmertjes gaf dus ongeveer dezelfde resultaten als de lokstof met terpinylacetaat.

Vermeld moet worden, dat bij het eigen onderzoek in één geval zowel de lokstof met terpinylacetaat als de „Zwitserse” na enige maanden in de boomgaard slijmerig werden, hetgeen het uitzeven van de inhoud van de betrokken vallen ter determinatie van de vangsten onmogelijk maakte. Hoogstwaarschijnlijk moet deze slijmvorming worden toegeschreven aan verontreiniging van de betrokken vallen met in de boomgaard onder andere op rottend fruit aanwezige bacteriën (*Acetobacterium aceti*). Er bestaat nog geen ervaring of dit euvel veelvuldig zal optreden.

LITERATUUR

- Charmillot, P. J., V. Pont & Ph. Antonin, 1978. Piégeage sexuel et alimentaire de la Sesie du pommier, *Synanthedon myopaeformis* en 1978. — *Compte-Rendu de la Réunion sur les Phéromones Sexuelles des Insectes et les Médiateurs Chimiques, Antibes*: 31-33.
- Frankenhuyzen, A. van & T. Wijnen, 1979. Een nieuwe vangmethode voor *Synanthedon myopaeformis* (Borkhausen) (Lep., Sesiidae). — *Ent. Ber., Amst.* 39: 164-167.

Geertjesweg 15, 6706 EA Wageningen, the Netherlands.

FJELLBERG, A., 1980. IDENTIFICATION KEYS TO NORWEGIAN COLLEMBOLA, pp. 152, 416 figs., ca. 70 refs., soortindex 10 kolommen. Uitg. Norsk Entomologisk Forening, Postboks 70, 1432 As-NLH. Prijs (ingenaaid) N.Kr. 50.—

Na de determinatie-tabellen van Gisin (1960) en Palissa (1964) zijn er geen veelomvattende tabellen meer uitgekomen voor de springstaarten van Europa, ondanks dat er intussen een groot aantal nieuwe soorten en geslachten beschreven is. Van de twee genoemde werken is bovendien alleen de laatste nog in de handel (in de Tierwelt Mitteleuropas). De tabellen die Fjellberg biedt zijn daarom buitengewoon welkom. Dat geldt des te meer omdat de auteur zijn tabellen bijzonder rijk en fraai heeft geïllustreerd met originele tekeningen. Natuurlijk is de fauna van Noorwegen en die van ons land niet volledig in dekking, maar als aanvulling en ondersteuning voor het determineren van de Collembola uit ons land kan ik het hartelijk aanbevelen. — W. N. Ellis.

TIMMER, J., 1980. DE DAZEN (DIPTERA TABANIDAE) VAN DE BENELUX-LAN- DEN: 1-61, fig. 1-143, foto's, kaartjes. Wetenschappelijke mededelingen K.N.N.V. nr. 138. Prijs voor leden van de Kon. Ned. Natuurhist. Ver. en van de Ned. Ent. Ver. f 5,50, voor anderen f 6,50.

In juni 1960 verscheen W. M. nr. 38, de Nederlandse dazen en horzels door dr. W. J. Kabos, een boekje van 16 blz. met 21 figuren. Alleen al deze getallen maken duidelijk hoeveel meer nu over de dazen alleen bekend is, al moeten we niet vergeten, dat nr. 138 nu betrekking heeft op de hele Benelux plus het aangrenzend gebied. Vooral de in 1972 verschenen monografie van M. Chvála, L. Lyneborg en J. Moucha (The Horse Flies of Europe) heeft een modern overzicht van deze vaak fraaie maar dikwijls ook heel hinderlijke vliegen noodzakelijk gemaakt en de auteur is daarin op uitstekende wijze geslaagd. De 143 tekeningen zijn opgenomen in een aparte bijlage, zodat ze naast de determinatie-tabellen gelegd kunnen worden. Bovendien bevat het tekstgedeelte nog vier fraaie foto's van vleugels, twee verspreidingskaartjes en een overzichtskaartje van de faunistische regio's waarin de wereld verdeeld is.

Het boekje kan besteld worden bij het Bureau van de K.N.N.V. te Hoogwoud-N.H., door storting van het bedrag op postgiro 13028 met vermelding van het gewenste. — B. J. Lempke.